

Ключевые слова: конкурентоспособность, национальная экономика, глобальный индекс конкурентоспособности, классификация, Всемирный экономический форум, эффективность.

Objective. The objective of the article is to study the notion of "competitiveness" and the determination the factors that influence on the growth and strengthen Ukraine's position in the international arena based on the global competitiveness index.

Methods. The main scientific research results obtained using the complex of general scientific and special methods: scientific deduction and induction (for the development theoretical approaches to the justification of the essence of competitiveness), statistics (for the analysis of global competitiveness index of Ukraine), abstract logical (to determine the influence of factors on the level of competitiveness of Ukraine).

Results. Based on the analysis of domestic and foreign publications the main approaches to the definition essence of competitiveness were marked, the global competitiveness index was analyzed, factors of reducing national economy competitiveness were identified and the main directions for improving the level of competition in the world rankings were defined.

Key words: competitiveness, national economy, global competitiveness index, classification, World Economic Forum, efficiency.

UDK 658.5.009.12:338.436
Dorofieva Kh. M.,
Candidate of Economic Sciences,
senior lecturer

Donetsk National University
of Economics and Trade
named after Mykhailo Tugan-Baranovsky,
Kryvyi Rih, Ukraine,
e-mail:kristina_d92@mail.ru

CONCEPTUAL BASIS OF UKRAINIAN AND EU TRANSPORT SYSTEM INTEGRATION DEEPENING¹

Дорофєєва Х. М.,
кандидат економічних наук,
старший викладач

Донецький національний університет
економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна,
e-mail: kristina_d92

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ПОГЛИБЛЕННЯ ІНТЕГРАЦІЇ ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ДО ЄДИНОЇ ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ ЄС

Objective. The aim of this research is to develop a conceptual basis of Ukrainian transport system integration into the EU transport system, taking into consideration the national transport industry competitiveness.

Methods. Theoretical and methodological basis of the research are the fundamental premises of the economic theory, international economics, national and foreign scientists to study about researches about transport infrastructure formation and development. The research is based on the dialectical method of knowledge and a systematic approach. Basic scientific results were obtained using complex scientific methods of research: theoretical generalization, induction and deduction.

Results. The main obstacles in the way of Ukrainian transport system integration into the EU transport system are considered. The conceptual bases of Ukrainian and EU transport system

¹ Публікація містить результати досліджень, проведених при грантовій підтримці Держаного фонду фундаментальних досліджень за конкурсним проектом 20538

integration are worked out taking into consideration 5 main sectors: economic, legal, social, technical and cooperation in the security sphere sector.

Key words: *transport infrastructure, transport system integration, EU, liberalization and integration strategy.*

Introduction. The transport industry is one of the most important in the economy of any state. The level of the state transport system development is a one of the most important indicators of economic and social integration into the world economy; the effectiveness of transport system work is the basic requirement for competitiveness of the state in the global arena.

In recent decades the development of not only Ukrainian, but also the world transport system had suffered difficulties caused by both external factors (such as the global crisis) and domestic factors: transport system of developed countries and developing countries require significant changes in terms of the chaining modern world economy. Ukraine has enough high transport capacity, characterized by advantageous geographical location, favorable climatic conditions and the availability of sufficient resource base. The integration of transport system of Ukraine to the EU transport system is one of the key areas of development.

Latest research and publications analysis. Development of integration processes in the transport sector of Ukraine had dedicated by M. Zgurovsky, Y. Pakhomov, I. Bystryakov, E. Kochetov, A. Filippenko, A. Malovichko A. Slipchenko and others. Problems of development of Ukrainian transport infrastructure in the context of European integration are considered by such researchers as V. Ivanov, E. Ginsburg, A. Kuznetsov, A. and others. It is remain insufficiently studied issues of deepening the integration of the Ukrainian transport system into the EU transport system.

The objective of the article is to develop a conceptual basis of the integration of the Ukrainian transport system into the EU transport system, taking into account the competitiveness of the national transport industry.

Key research findings. Integration processes in Ukraine are passed in difficult economic and political conditions, which leads to the inhibition of the process of economic restructuring. Conceptual directions of Ukraine's transport system integration in the EU transport system are aimed, above all, on strengthening of interaction between the subjects of transport networks of various modes of transport, which will be safe for the economic system of rapidly ensure the harmonization of all aspects of both intermodal and multimodal transport, particularly relevant at the present stage the development of the world economy [1]. Despite the fairly wide range of coverage of existing strategies and integration planning, transport policy of Ukraine still does not take into account the need for social reform and problem-solving to improve the safety of passenger and freight transport in the process of "entry" into EU transport system. In this regard, it can be proposed the conceptual directions of Ukraine's integration into the EU transport system, taking into account the legal, economic, technical and social aspects of integration, as well as the determinants of transport safety and related infrastructure development (Fig. 1).

As for implementation of a mechanism of the integration it is not enough the internal reforms at various levels of government, Ukraine should take an active part in joint development programs of the EU transport networks as well as involved in the various international transport organizations.

It should be noted that the strategy of Ukraine's transport infrastructure development should be aimed on expanding the network of transport communications, increasing their loading, improved synchrony with other modes of transport.

The problem of Ukraine's integration of the transport system into a single transport system of the EU are interconnected with the main directions of implementation of the integration strategy. However, to date, the transport system of Ukraine is not ready for active implementation of most of these tasks in the current strategy. Due to the lack of development of the legal framework and low volume of investment in the transport sector it is continuing to increase the wear of means, deteriorating their structure, the inadequate provision of traffic safety, increasing the negative impact of transport on the environment and human health. These factors in a competitive environment will be the

result of activation of integration processes and lead to the ousting of Ukrainian transport companies not only from European, but also from the national market of transport services, creating a real threat to the economic security of the state [2]. That is why the need for a definition of successive stages of implementation of the strategy of Ukraine transportation system integration within each of the areas.

Within the framework of the legal support implementation of the transport system integration requires the following steps:

1 stage is the implementation of the Association Agreement between Ukraine and the EU, calls for reinforcing the processes of convergence and interconnection of national economies and the corresponding regulatory mechanisms of economic, social and political relations between countries;

2 stage is the formation of working groups of officials and units at all levels of government to ensure the implementation of the Ukraine's integration strategy with the EU transport policy, transport policy by establishing direct contacts between ministries, expert commissions and working groups in different countries;

Stage 3 is the establishment of mechanisms to bring projects of normative-legal acts of Ukraine in line with EU standards;

Stage 4 is bringing common standards of functioning of the Ukrainian transportation system to a single EU standards.

Globalization of the world economic system, harmonization of national principles of international relations policy on the basis of relevant conventions and agreements, the growing trend to increase passenger and cargo Ukraine flows in the EU Member States and the potential mutual benefits of creating a single transport area, are important factors that promote the economic integration of the transport systems [3]. The end result (4th stage) of transport systems economic integration should be a liberalization of traffic and synchronous opening of the national markets of Ukraine and EU member states, which can be achieved by implementing the following steps:

Stage 1 is the introduction of a single legal framework and common standards in the field of competition on the basis of mutually beneficial mode of promoting economic development and investment;

Stage 2 is encouraging the export of transport services in Ukraine with the aim of expanding the geography of transport and differentiation of traffic flows;

Stage 3 is the gradual elimination of restrictions in the development of competition due to the reduction in use of protectionism of national markets and carriers.

Material and technical base of enterprises in Ukraine transport sector within the framework of the integration of the transport system into a single EU transport system needs to be modernized. Car transport network states do not comply with European standards (speed, load factor, the availability of modern means of regulation of traffic and transport infrastructure) [4]. Absence of the EU common roads of the first category with a multi-row movement and high transport speed is a primary factor in the integration of automobile braking Ukraine to European networks due to their relatively low bandwidth. Railway transport networks also have high rates of depreciation of fixed assets, also a negative factor for the integration process is a reducing the technical and operational characteristics of international networks due to the mismatch gauge western European standards [5]. On the way to the transport system integration into the single European airspace are the low level of competitiveness of the fleet, the need for modernization of the aviation infrastructure and structural reorganization of air traffic control. With regard to the integration of maritime networks, the most negative factor is that it is outdated Ukrainian port infrastructure is not able to serve the transportation in accordance with the new standards and technologies of port operations, which significantly affects their productivity performance. Thus, the priority implementation of the technical direction of the integration of Ukraine's transport systems to the EU transport system is the reconstruction and modernization of the existing means of communication, increasing the capacity and quality of service for passenger and freight traffic of transport infrastructure objects and bringing the operational and technical-economic indicators of the development of transport networks of all modes of transport to the European standards.

Social reform in Ukraine's transport systems within the integration process is the reform of insurance systems, occupational safety, health, employment policy and other sectors of social policy in line with EU standards and the gradual achievement of pan-European social providing employees transport industry [6 – 7]. Social integration must be implemented in conjunction with other areas of integration with the active participation of the European institutions and programs, as well as the direct participation of the EU Member States to better assimilation adaptation of social policy mechanisms. As part of the social integration of the transport system of Ukraine must go through several stages of development:

Stage 1 is preparatory. The experience of the European partners should be used to prepare the regulatory framework of social protection of transport sector workers. An important step in this phase is the conclusion of agreements on the coordination of social protection of workers with Ukrainian citizenship, but will work or work on the territory of EU Member States;

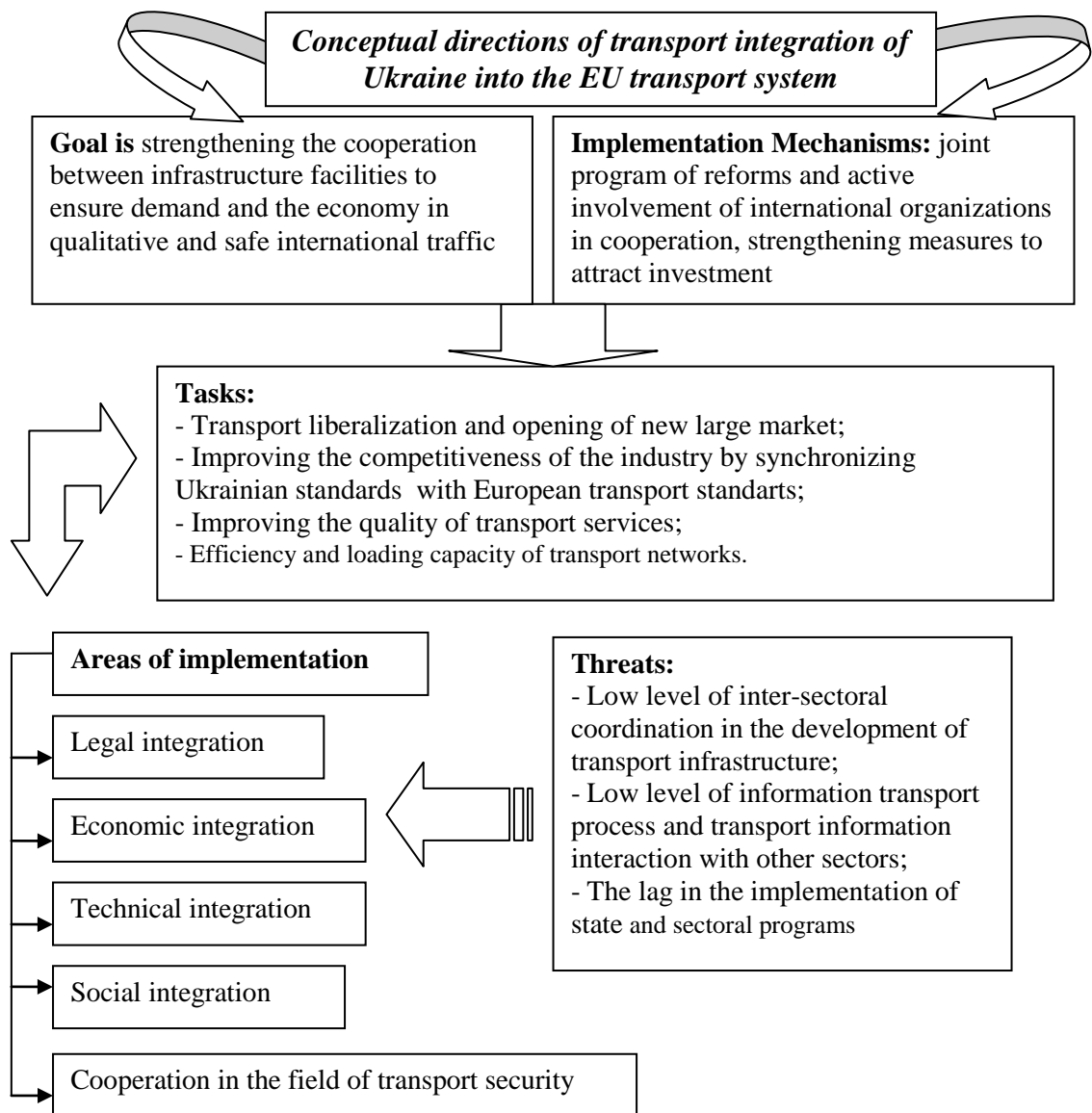

Figure 1 - Conceptual directions of transport integration of Ukraine into the EU transport system

Source: author's design.

Stage 2 is the establishment of common standards of social protection of employees of the transport industry of Ukraine with the direct support of the EU experts. This stage provides for social and educational integration and implementation of social adaptation mechanisms. Socio-educational integration is a process of joint cooperation between authorities of Ukraine and the EU in order to ensure conditions of realization social policy, based on the positive experience of the Member States of the Community.

Stage 3 is control and analytical. This step should not be limited to the time frame, as it implies a constant assessment of the effectiveness of social reforms and the development of mechanisms of its increase.

Conclusions. Thus, the integration process of Ukraine's transport system in a social direction is implementation of European experience, as well as norms and standards in social security transport sector. Transport integration in close collaboration with other areas of integration will improve the quality of transport services and increase their level of competitiveness in the national and international markets.

References/ Список літератури

1. Фастовець О. О. Розвиток транспортної системи з найдавніших часів до початку ХХ ст. як чинник виникнення туристичної галузі / О. О. Фастовець // Туристично-краєзнав. дослідж. – Вип. 4 – К.: Держ. п-во «Нац. турист. організація», 2002. – С. 418 – 443.

Fastovets, O. O. (2002). *Rozvytok transportnoyi systemy z naydavnishykh chasiv do pochatku XX stolitтя yak chynyk vynyknennia turystychnoyi haluzi*. [The development of transport systems from ancient times to the early twentieth century as a factor of tourism industry appearance]. *Turystychno-kraeyznave doslidzhenia* [Tourism and local history researchment], Kyiv, issue 4, pp. 418 – 443.

2. Потеева М. А. Роль транспортной системы в устойчивом развитии экономики Крыма / М. А. Потеева // Культура народов Причерноморья. Научный журнал. – 2004. – № 56. – Т.2. – С. 123 – 131.

Poteeva, M. A. (2004). *Rol transportnoy sistemy v ustoychivom razvitii ekonomiki Kryima* [Role of transport system in the sustainable development of Crimea economy]. *Kultura narodov Prichernomorya. Nauchnyy zhurnal* [Nation culture. Scientific journal], no 56, Vol. 2, pp. 123 – 131.

3. Жовтяк Г. А. Теоретико-методичні підходи до визначення поняття «транспортна інфраструктура регіону» [Електронний ресурс] / Г. А. Жовтяк // Ефективна економіка, Електронне наукове фахове видання. – № 11. – 2011. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=792>.

Zhovtiak, H. A. (2011). *Teoretyko-metodychni pidkhody do vyznachenia poniatia 'transportna infrastruktura rehionu* [Theoretical and methodological approaches to notion “region transport infrastructure” definition]. *Efektivna ekonomika, Elektronne naukove fakhove vydannia* [Effective economic, Electronic publication]. No 11. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=792>.

4. Зандер Е. В. Развитие транспортной инфраструктуры как необходимое условие социально-экономического развития региона / Е. В. Зандер, Е. А. Корякова // Вестник Сибирского государственного аэрокосмического университета имени академика М. Ф. Решетнева. – №6. – 2011. – С. 173– 178.

Zander, Ye. V. (2011). *Razvitie transportnoy infrastruktury kak neobhodimoe uslovie sotsialno-ekonomicheskogo razvitiya regiona* [Development of transport infrastructure as requirement for socio-economic development of the region]. *Vestnik Sibirskogo gosudarstvennogo aerokosmicheskogo universiteta imeni akademika M. F. Reshetneva* [Bulletin of Siberia national aerospace university named after M. F. Reshetnev], no 6, pp. 173 – 178.

5. Бугроменко В. Н. Увидеть будущее / В. Н. Бугроменко // Вестник Геогракома : приложение к газете «Транспорт России». – № 26. – 2008. – С. 21 – 26.

Bugromenko, V. N. (2008). *Uvidet buduschee* [To see the future]. *Vestnik Geografoma: prilozhenie k gazete 'Transport Rossii* [Bulletin of Geogracom: supplement to newspaper Russia transport], no 26, pp. 21 – 26.

6. Бугроменко В. Н. Транспортная дискриминация населения: пути решения проблемы / В. Н. Бугроменко // Бюллетень транспортной информации. – №11. – 2002. – С. 34–38.

Bugromenko, V. N. (2002). *Transportnaya diskriminatsiya naseleniya: puti resheniya problemy* [Transport discrimination of population: response to the problem]. *Byulleten transportnoy informatsii* [Ballot of transport information], no 11, pp. 34 – 38.

7. Задворный Ю. В. Критерии оценки развития транспортной инфраструктуры региона/ Ю. В. Задворный // Российское предпринимательство. – Вып. 1 (175). – 2011. – С. 168.

Zadvornyy, Yu. V. (2011). *Kriterii otsenki razvitiya transportnoy infrastrukturyi regiona* [Criteria for assessing the development of transport infrastructure of the region]. *Rossiyskoe predprinimatelstvo* [Russian entrepreneurship], issue 1 (175), p. 168.

Дата надходження авторського оригіналу в редакцію: 20. 10. 2016 р.

Цель. Целью данного исследования является разработка концептуальных основ интеграции транспортной системы Украины в транспортную систему ЕС с учетом конкурентоспособности национальной транспортной отрасли.

Методика. Теоретико-методологической основой исследования представляет собой фундаментальные положения экономической теории, международной экономики, труды отечественных и зарубежных ученых по исследованию формирования и развития транспортной инфраструктуры. Исследование основывается на диалектическом методе познания и системном подходе. Основные научные результаты получены с использованием комплекса общенаучных методов исследования, а именно: теоретического обобщения, индукции и дедукции.

Результаты. Рассмотрены основные препятствия интеграции транспортной системы Украины в транспортную систему ЕС. Разработаны концептуальные основы интеграции транспортных систем Украины и ЕС с учетом 5-ти основных секторов: экономический, правовой, социальный, технический и сектор взаимодействия в сфере безопасности.

Ключевые слова: транспортная инфраструктура, транспортная система, интеграция, ЕС, либерализация, стратегия интеграции.

Мета. Метою даного дослідження є розробка концептуальних засад інтеграції транспортної системи України в транспортну систему ЄС з урахуванням конкурентоспроможності національної транспортної галузі.

Методика. Теоретико-методологічною основою дослідження є фундаментальні положення економічної теорії, міжнародної економіки, праці вітчизняних і зарубіжних учених щодо дослідження формування та розвитку транспортної інфраструктури. Дослідження ґрунтується на діалектичному методі пізнання та системному підході. Основні наукові результати одержано з використанням комплексу загальнонаукових методів дослідження, а саме: теоретичного узагальнення, індукції та дедукції.

Результати. Розглянуто основні перешкоди інтеграції транспортної системи України в транспортну систему ЄС. Розроблено концептуальні засади інтеграції транспортних систем України та ЄС з урахуванням 5-ти основних секторів: економічний, правовий, соціальний, технічний і сектор взаємодії в сфері безпеки.

Ключові слова: транспортна інфраструктура, транспортна система, інтеграція, ЄС, лібералізація, стратегія інтеграції.

УДК 502.21043.96:([005.33:001.895]:620.9(477)-042.65(045)

Єрмак С. О., кандидат економічних наук, доцент;

Бугаєнко О. В., магістр

Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, м. Кривий Ріг, Україна, e-mail: svetlanaermak@mail.ru canek3003@mail.ru

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ТА ПЕРСПЕКТИВ ВИКОРИСТАННЯ ВІДНОВЛЮВАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ В УКРАЇНІ

Yermak S. O.,
Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor;

Buhaienko O. V.,
Master's degree

Donetsk National University
of Economics and Trade
named after Mykhailo Tugan-Baranovsky,
Kryvyi Rih, Ukraine,
e-mail: svetlanaermak@mail.ru,
canek3003@mail.ru

RESEARCH OF FOREIGN EXPERIENCE AND PROSPECTS OF RENEWABLE ENERGY USING IN UKRAINE

Мета. Метою статті є аналіз зарубіжного досвіду використання відновлюваних джерел енергії та перспектив їх впровадження у енергетичний ринок України з ціллю набуття нею енергонезалежності.

Методи. У статті використані методи систематизації та узагальнення при дослідженні зарубіжного досвіду використання відновлювальних джерел енергії, аналізу та синтезу при оцінці енергетичного потенціалу України.

Результати. Враховуючи важливість забезпечення енергетичної безпеки і перехід до енергоефективного та енергоощадного використання споживання енергоресурсів із впровадженням інноваційних технологій, у статті проаналізовано світовий досвід використання альтернативних джерел енергії, таких як: енергія сонця, вітру, хвиль, теплоти Землі, а також енергія з утилізації відходів та з різних видів посівних культур (біологічна). Досліджено перспективи впровадження відновлюваних джерел енергії у енергетичний ринок України з урахуванням її енергетичного потенціалу з ціллю набуття нею енергонезалежності. Розглянуто реалізовані в Україні проекти виробництва теплової енергії з біомаси, а саме: з енергетичних верби і тополі, з міскатунтусу, світчграсу, енергетичних і дерев'яних відходів тощо.

Ключові слова: відновлювані джерела енергії, альтернативні види палива, біоенергетика, енергонезалежність, інноваційний розвиток.

Постановка проблеми. Проблема енергозабезпечення в Україні з кожним роком тільки посилюється. Разом із економічною кризою спостерігається погіршення екологічного становища, працює велика кількість шахт та заводів, що забруднюють навколишнє середовище, більшість з підприємств не використовують екологічні інноваційні технології. Тому доцільним є розгляд використання альтернативних видів палива, опираючись на досвід впровадження інноваційних технологій та проектів в інших країнах, і вибір оптимального варіанту для України з урахуванням економічного і соціального ефекту.